

Nr. 525 /07.02.2022

Către,

**INSTITUȚIA PREFECTULUI JUDEȚULUI BRĂILA
DOMNULUI PREFECT TIMOFEI IULIAN**

Referitor la: **Protejarea patrimoniului arheologic din județul Brăila**

Prin prezenta, răspundem adresei dumneavoastră cu Nr. 1700/28.01.2022, recepționată la instituția noastră sub nr. 360/28.01.2022, prin care ne solicitați un material informativ referitor la **Protejarea patrimoniului arheologic din județul Brăila** și vă comunicăm următoarele:

I. Cadrul legislativ de referință, în domeniul protejării patrimoniului arheologic, aplicabil în țara noastră, cuprinde:

I.1. CONVENȚIA EUROPEANĂ din 16 ianuarie 1992 pentru protecția patrimoniului arheologic - La Valetta, 16 ianuarie 1992, ratificată prin Legea nr. 150 din 24 iulie 1997;

I.2. Ordonanța nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, republicată 2006, cu modificările și completările ulterioare;

I.3. Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată 2006, cu modificările și completările ulterioare;

I.4. Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2426 din 27 decembrie 2005 privind aprobarea normelor metodologice de înscriere a unor situri arheologice prioritare în lista zonelor de interes arheologic național;

I.5. Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2183 din 02 aprilie 2007 pentru aprobarea Metodologiei pentru evaluarea financiară a prejudiciului adus patrimoniului cultural național imobil – monument istoric sau sit arheologic;

I.6. Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2178 din 17 martie 2011 privind modificarea și completarea procedurii de acordare a autorizațiilor pentru cercetarea arheologică;

I.7. Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2071 din 30 iunie 2000 privind Regulamentul de organizare a săpăturilor arheologice din România;

I.8. Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2518/2007 pentru aprobarea Metodologiei de aplicare a procedurii de descărcare de sarcină arheologică;

I.9. Instrucțiune nr. 02/2016 privind regimul descoperirilor arheologice întâmplătoare;

I.10. Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2458 din 21 octombrie 2004 privind instituirea Regulamentului Repertoriului Arheologic Național;

I.11. Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2562/04.10.2010 privind aprobarea Procedurii de acordare a autorizațiilor pentru cercetarea arheologică;

I.12. Standardele și procedurile arheologice instituite prin Ordinul Ministrului Culturii nr. 2392/06 .09. 2004;

I.13. Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2494 / 26.08.2010 pentru aprobarea Metodologiei privind atestarea personalului de specialitate din domeniul cercetării arheologice și înscrierea sa în Registrul arheologilor;

I.14. Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2072 din 03 iulie 2000 privind instituirea

Registrului Arheologilor;

I.15. Legea nr. 17 din 7 martie 2014 privind unele măsuri de reglementare a vânzării-cumpărării terenurilor agricole situate în extravilan;

I.16. Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural mobil (republicată);

I.17. Hotărârea nr. 886/2008 pentru aprobarea Normelor de clasare a bunurilor culturale mobile.

II. Noțiunile fundamentale ale protejării patrimoniului arheologic, așa cum sunt ele definite în OG 43/2001, rep. 2006, se referă la următoarele aspecte:

II.1. Patrimoniul arheologic reprezintă ansamblul bunurilor arheologice care este format din:

II.1.1. siturile arheologice înscrise în **Repertoriul arheologic național**, cu excepția celor distruse ori dispărute, și **siturile clasate** în **Lista monumentelor istorice**, situate suprateran, subteran sau subacvatic, ce cuprind vestigiile arheologice: așezări, necropole, structuri, construcții, grupuri de clădiri, precum și **terenurile cu potențial arheologic reperat**, definite conform legii;

II.1.2. bunurile mobile, obiectele sau urmele manifestărilor umane, împreună cu terenul în care acestea au fost descoperite;

II.2. Prin **cercetare arheologică** se înțelege ansamblul de măsuri având caracter științific și tehnic, menite să asigure prospectarea, identificarea, decopertarea prin săpături arheologice, investigarea, recoltarea, înregistrarea și valorificarea științifică, inclusiv publicarea, patrimoniului arheologic;

II.3. Cercetările arheologice sistematice sunt cercetările de întindere și durată, executate conform unui proiect de cercetare multianual;

II.4. Cercetările arheologice preventive sunt:

II.4.1. determinate de lucrările de construire, modificare, extindere sau reparare privind căi de comunicație, dotări tehnico-edilitare, inclusiv subterane și subacvatice, excavări, exploatarea de cariere, construcția de rețele magistrale, amenajări pentru îmbunătățiri funciare, rețele de telecomunicații, amplasarea de relee și antene de telecomunicații, lucrări de cercetare și de prospectare a terenurilor - foraje și excavări - necesare în vederea efectuării studiilor geotehnice, amplasarea balastierelor și a sondelor de gaze și petrol, precum și orice alte lucrări care afectează suprafața solului și subsolul, în zonele cu patrimoniu arheologic reperat, indiferent dacă se execută în intravilanul sau extravilanul localităților și indiferent de forma de proprietate a terenului;

II.4.2. Întreprinse în zonele cu patrimoniu arheologic cunoscut și cercetat, precum și cele care sunt determinate de lucrările de restaurare parțială sau totală a monumentelor istorice, desfășurate potrivit legislației în vigoare privitoare la protejarea monumentelor istorice la;

II.5. Descoperirea arheologică se referă la evidențierea, prin intermediul săpăturilor arheologice, a vestigiilor, obiectelor și urmelor manifestărilor umane, care constituie mărturiile ale epocilor și civilizațiilor dispărute;

II.6. Prin **zonă cu patrimoniu arheologic cunoscut și cercetat** se înțelege terenul în care, ca urmare a cercetării arheologice, au fost descoperite bunuri din categoria celor prevăzute la pct. **II.1.2.**;

II.7. Zona cu patrimoniu arheologic reperat este terenul delimitat conform legii, în care urmează să se efectueze cercetări arheologice pe baza informațiilor sau a studiilor științifice care atestă existența subterană ori subacvatică de bunuri de patrimoniu arheologic, susceptibile să facă parte din patrimoniul cultural național; până la finalizarea cercetării arheologice și luarea măsurilor corespunzătoare de protecție și punere în valoare a descoperirilor arheologice, zonele de protecție a siturilor arheologice sau istorice, instituite conform legii, sunt totodată și zone cu potențial arheologic reperat;

II.8. Prin zonă cu potențial arheologic evidentiat întâmplător se înțelege terenul în care existența bunurilor de patrimoniu arheologic s-a evidențiat, în mod neprevăzut, ca urmare a:

- acțiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică atestată, cum ar fi: lucrări de construcții, lucrări de prospecțiuni geologice, inclusiv teledetecție, lucrări agricole, precum și alte tipuri de lucrări și cercetări efectuate subteran sau subacvatic;

- acțiunilor factorilor naturali, cum ar fi: seisme, alunecări de teren, inundații, eroziunea solului și altele, și în cazul cărora este necesară o cercetare arheologică în vederea înregistrării și valorificării științifice a

acestora;

II.9. Protejarea bunurilor de patrimoniu arheologic și a terenurilor din zonele definite la pct. **II.7.** și **II.8.** se referă la adoptarea măsurilor științifice, administrative și tehnice care urmăresc păstrarea vestigiilor descoperite întâmplător sau ca urmare a cercetării arheologice până la clasarea bunurilor respective ori până la finalizarea cercetării arheologice, prin instituirea de obligații în sarcina proprietarilor, administratorilor sau titularilor de alte drepturi reale asupra terenurilor care conțin ori au conținut bunurile de patrimoniu arheologic respective, precum și prin reglementarea sau interzicerea oricăror activități umane, inclusiv a celor autorizate anterior.

III. Siturile arheologice situate pe raza Județului Brăila sunt înscrise și delimitate conform:

III.1. Listei Monumentelor Istorice din România (LMI - aprobată prin în **Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2314 / 2004**, publicat în Monitorul Oficial al României partea I, volumul I, nr. 646 bis, din data de 16 iulie 2004, ulterior modificată și completată prin **Ordinul Ministrului Culturii nr. 2828/2015**)

Astfel, Monumentele istorice de arheologie sunt înscrise în LMI 2004/2016, sunt protejate prin efectul Legii 422/2001 rep. 2006 și OG 43/2000 rep. 2006, fiind înscrise la categoria I (simbolul pentru arheologie).

În **LMI 2004/2006** sunt înscrise **13 situri arheologice** cu **41 de poziții în listă având cod de monument istoric distinct**, fiind situate pe raza 10 localități (intravilan și extravilan), după cum urmează:

Mun. Brăila – 3 situri (Situl arheologic de la Brăilița, Zona fostei Cetăți a Brăilei și Zona fostei Mitropolii a Proilavei), Sat Dedulești – 1 sit (com. Mircea Vodă), Com. Gemenele– 1 sit, Com. Gradiștea– 1 sit, Oraș Însurăței – 1 sit, sat Lișcoteanca– 1 sit (Com. Bordei Verde), Com. Măxineni – 2 situri (Mănăstirea Măxineni și Sat Voinești), Sat Muchea– 1 sit (Com. Siliștea), Sat Scărlătești– 1 sit (Com. Cireșu), Com. Șuțești– 1 sit.

Astfel, intervențiile asupra monumentelor istorice, inclusiv cele de arheologie, se realizează cu **Avizul DJC Brăila**, în conformitate cu **Art. 23 alin. (1) și Art. 24 alin. (1) din Legea 422/2001, rep. 2006**, cu modificările și completările ulterioare, sub condiția obligatorie a realizării activităților arheologice prealabile.

III.2. Repertoriului Arheologic Național RAN - bază de date ce poate fi consultată la adresa de internet: <http://ran.cimec.ro>.

Conform Art. 2 din Regulamentul privind administrarea repertoriului arheologic național, aprobat prin Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor Nr. 2458 din 21.10.2004:

„Art. 2 Repertoriul Arheologic Național este o modalitate de gestiune științifică care permite realizarea unei inventarieri generale și vizualizarea geografică și cartografică a informațiilor colectate în scopul gestionării, protecției și punerii în valoare a patrimoniului arheologic.”

În conformitate cu RAN, pe raza județului Brăila sunt înscrise 192 de situri arheologice (în care sunt incluse și cele înscrise în LMI).

Astfel, siturile arheologice sunt înscrise în RAN, sunt protejate prin efectul **OG 43/2000 rep. 2006**, iar intervențiile (săpăturile de orice natură) asupra acestora se realizează **sub condiția obligatorie** de efectuare a diagnosticului/supravegherii/cercetării arheologice preventive.

III.3. Siturile arheologice delimitate în Planurile Urbanistice Generale ale localităților (neînscrise în RAN sau LMI) **nou descoperite la faza de Studiu istoric/arheologic aferent PUG.**

Aceste situri arheologice, sunt protejate prin efectul **OG 43/2000 rep. 2006**, intervențiile asupra acestora se realizează **sub condiția obligatorie** de efectuare a diagnosticului/supravegherii/cercetării arheologice preventive, conform Regulamentelor de construire aferente PUG-urilor.

Toate siturile arheologice sus-menționate, se delimitează și reprezintă pe planurile aferente documentațiilor de urbanism.

IV. Astfel, în vederea protejării patrimoniului arheologic la nivelul județului, DJC Brăila a desfășurat următoarele activități:

IV.1. Planurile de amenajare a teritoriului și Planurile Urbanistice Generale/Zonale/Detaliu, documentații de urbanism în care siturile arheologice înscrise în RAN și LMI sunt identificate și reprezentate ca atare, sunt avizate de direct de Ministerul Culturii sau de DJC Brăila, în urma consultării Comisiei

Naționale a Monumentelor Istorice/Comisiei Naționale de Arheologie/Comisiei Zonale a Monumentelor Istorice, în conformitate cu prevederile **Art. 33 și Art. 34 din Legea 422/2001 și OG 43/2000.**

Până la momentul prezentei DJC Brăila a eliberat – **în perioada 2010-2021, un număr de 13 avize** pentru Proiectele de Actualizarea PUG-urilor UAT de pe raza jud. Brăila pentru următoarele localități:

Orașul Ianca, Orașul Însurăței, Com. Traian, Com. Gemenele, Com. Jirlău, Com. Salcia Tudor, Com. Zăvoaia, Com. Tudor Vladimirescu, Com. Movila Miresii, Com. Frecăței, Com. Ciocile, Com. Roșiori, Com. Surdila Greci, documentații în care au fost delimitate siturile arheologice, stabilindu-se totodată reglementări specifice de intervenție asupra acestora.

Tot în această perioadă, **Ministerul Culturii a emis direct avizul de specialitate în domeniul protejării monumentelor istorice pentru PUG Mun. Brăila.**

Astfel, prin **documentațiile de urbanism avizate se delimitează perimetrele zonelor cu patrimoniu arheologic** și se stabilesc –prin Regulamentele de urbanism și construire – **reguli clare de intervenție**, în principal se instituie obligativitatea realizării activității de supraveghere/cercetare arheologic preventivă.

Recomandăm primăriilor din Județul Brăila care nu au întocmit/actualizat, avizat și aprobat, până la data prezentei, Planurile Urbanistice Generale ale localităților (unele fiind în vigoare din anii 1999/2000), să urgenceze finalizarea întocmirii documentațiilor de urbanism care sunt instrumente tehnice/juridice utile în vedere identificării, delimitării și protejării monumentelor istorice și siturile arheologice aflate pe teritoriul lor administrativ.

Documentațiile de urbanism ale localităților unde se regăsesc monumente istorice, se întocmesc/verifică – în conformitate cu Art 24 alin. (4) din Legea 422/2001 a monumentelor istorice, republicată - **de arhitecți/urbaniști specialiști/experti atestați de Ministerul Culturii, în domeniul protejării monumentelor istorice.**

La momentul prezentei informări, Planul de Amenajarea Teritoriului a Județului Brăila, având ca beneficiar - Consiliul Județean Brăila, se află în faza de avizare la Ministerul Culturii.

IV.2. Activitatea de protejare a siturilor arheologice s-a desfășurat și prin emiterea avizelor de specialitate sub condiția realizării diagnosticului/supravegherii/cercetării arheologice preventive.

Cercetarea/săpătura arheologică, conform Standardelor și procedurilor arheologice instituite prin Ordinul Ministrului Culturii nr. 2392/06.09.2004, este: „Operațiunea planificată de punere în practică a unui Proiect de cercetare cu obiective bine definite prin lucrări de teren neintruzive/intruzive și controlate, prin care se examinează, înregistrează și interpretează patrimoniul arheologic dintr-o zonă delimitată sau sit, aflate într-un teren ori sub luciul unei ape.”

Cercetarea arheologică preventivă, în conformitate cu Art. 11 din Procedura aprobată cu OMCC 2518/2007, este condiție obligatorie în avizele de specialitate atunci când intervențiile asupra solului și subsolului dintr-un sit arheologic (înscris în LMI și/sau în RAN) sunt de mare amploare, spre ex: lucrări de construire a unei clădiri noi, lucrări de construire a unor echipări edilitare (poduri, parcuri eoliene, etc.).

Supravegherea arheologică, conform Standardelor și procedurilor arheologice instituite prin Ordinul Ministrului Culturii nr. 2392/06.09.2004, este: „Operațiunea planificată, limitată în timp, nedistructivă și/sau intruzivă ce are drept scop observarea, înregistrarea datelor și cercetare ce se desfășoară în același timp cu alte lucrări de teren ce nu au caracter arheologic. Supravegherea arheologică se desfășoară pe o arie limitată acolo unde există posibilitatea ca lucrările aflate în desfășurare să afecteze sau să distrugă patrimoniul arheologic mobil sau structuri constructive arheologice”.

Supravegherea arheologică, în conformitate cu Art. 9 și 10 din Procedura aprobată cu OMCC 2518/2007, este condiție obligatorie în avizele de specialitate atunci când intervențiile asupra solului și subsolului dintr-un sit arheologic, într-o zonă de protecție a unui sit arheologic/monument istoric (inclusiv la monumentele istorice de arhitectură) sau în zone unde este susceptibilă prezența patrimoniului arheologic, lucrări care sunt de mică amploare și care nu pot duce la descărcarea de sarcină arheologică, întrucât săpăturile nu ajung - în general - la adâncimi mari (până la terenul steril d.p.d.v. arheologic), spre ex: lucrări de bransamente și alte lucrări edilitare, consolidări de monumente istorice, construire de împrejmuiri, lucrări de

construire pe văile râurilor, etc.

Supravegherea arheologică nu are ca obiect reducerea posibilității de a întreprinde o cercetarea arheologică sau de a evita conservarea unor vestigii arheologice. Supravegherea arheologică, după caz, poate conduce la declanșarea unei cercetări necesare salvării patrimoniului arheologic, caz în care beneficiarul este obligat să întrerupă lucrările și, să finanțeze Cercetarea arheologică preventivă.

Diagnosticul arheologic/evaluarea de teren, conform Standardelor și procedurilor arheologice instituite prin Ordinul Ministrului Culturii nr. 2392/06.09.2004, este:

„Operațiunea planificată, limitată în timp, nedistructivă și/sau intruzivă ce are drept scop determinarea prezenței sau absenței materialelor arheologice, a structurilor, complexelor, artefactelor sau ecofactelor într-o zonă delimitată.”

Diagnosticul arheologic poate fi necesar în faza prealabilă întocmirii documentației, atunci când intervențiile asupra solului și subsolului pot afecta un sit arheologic/o zonă cu potențial arheologic.

Astfel, pentru intervenții de mare amploare asupra solului și subsolului (drumuri, poduri, sisteme de irigații, etc.), la fazele de studiu de fezabilitate, se realizează **Diagnosticul arheologic/evaluarea de teren, care identifică eventuale situri arheologice pe traseul viitoarelor investiții și poate concluziona necesitatea realizării supravegherii/cercetării arheologice, în timpul sau în prealabil realizării efective a investițiilor. În aceste cazuri, zonele arheologice sunt documentate anterior demarării lucrărilor de construire, eliminând posibilitatea descoperirilor arheologice întâmplătoare, fapt ce ar duce la sistarea lucrărilor.**

Pentru eliberarea unui singur aviz se execută o serie de activități succesive și obligatorii, cum sunt: verificarea documentelor/documentațiilor primite și conținutul acestora din fiecare dosar, verificarea la fața locului asupra situației efective existente în teren, redactarea adreselor către beneficiari de completare a documentațiilor cu un conținut necorespunzător/neconform, redactarea referatelor de specialitate cu propunerile de aviz către comisia de specialitate a ministerului de resort (Comisia Zonală a Monumentelor Istorice nr. 10), întocmirea, transmiterea și publicarea Tabelului cu documentațiile programate pe ordinea de zi a ședințelor C.Z.M.I 10, redactarea și transmiterea înștiințărilor de aviz și plată către beneficiari sau a deciziilor, motivate, ale CZMI 10 cu privire la corectarea/completarea/returnarea documentației, redactarea avizelor, redactarea notificărilor către proprietar în ce privește drepturile și obligațiile ce le revin potrivit Legii nr. 422/2001, editarea anexelor desenate ale avizului cu vizarea planșelor semnificative care fac obiectul intervenției, etc.

Totodată, DJC Brăila emite și avize în domeniul protejării monumentelor istorice și siturilor arheologice, fără consultarea CZMI 10, în conformitate cu prevederile Ordinului Ministrului Culturii și Identității Naționale nr. 2.797 din 14 noiembrie 2017 (modificat 2018).

Astfel, în baza certificatelor de urbanism eliberate de Primăriile din Județul Brăila și de Consiliul Județean Brăila, în anul 2021, DJC Brăila a recepționat un număr de **132 de documentații** și/sau completări ale documentațiilor inițiale pe care, împreună cu fișele de avizare aferente întocmite de compartimentul de specialitate Monumente Istorice și Arheologie al DJC Brăila, le-a programat și, ulterior, prezentat în ședințele lunare ale Comisie Zonale a Monumentelor Istorice nr. 10.

În vederea implementării măsurilor **în domeniul avizării intervențiilor**, în anul 2021, DJC Brăila a eliberat un număr de **111 avize de specialitate** în domeniul protejării monumentelor istorice și siturilor arheologice, în vederea obținerii autorizației de construire și/sau desființare, pentru imobile aflate în ansambluri și situri istorice, precum și în zonele de protecție ale monumentelor istorice, din mediul urban și rural. Din cele **111 de avize, 70 au fost eliberate** în urma consultării CZMI, iar **41 avize eliberate direct de DJC Brăila pentru intervențiile nominalizate în ORDINUL nr. 2.797 din 14 noiembrie 2017**, (modificat 2018).

Alte activități în domeniul avizării de specialitate au fost:

- participarea la **14** ședințe CZMI 10, (11 fizice +3 on-line);

- participarea la **ședințe on-line** ale BCNMI, Comisia de evidență a CNMI pentru proiecte ce vizează investiții/clasări în jud. Brăila;
- întocmirea a **11** tabele/programări cu documentațiile înaintate spre dezbateri către CZMI 10 (ordine de zi);
- întocmirea a cca. **21** de răspunsuri administrative către solicitanții de aviz (neacordare aviz/reveniri CZMI, solicitări de completare/corecție documentații, etc.);
- întocmirea a **111** fișe de avizare/referate de avizare (fișele/referatele se întocmesc în urma analizării documentațiilor, care variază de la câteva pagini la câteva sute de pagini/documentație);
- întocmirea a **111 comunicări** referitoare la **avizarea/neavizarea documentațiilor** și a **55** de notificări privind drepturile și obligațiile proprietarilor de monumente istorice (pentru toate avizele și neacordare de aviz);

În cazul avizelor emise, care prevăd intervenții asupra solului și subsolului (consolidări/desfaceri de fundații, bransamente, lucrări edilitare, etc.), CZMI 10 și DJC Brăila au solicitat realizarea supravegherii/cercetării arheologice, după cum urmează:

- din totalul avizelor eliberate direct de DJC Brăila, **35 au fost emise au fost sub condiția realizării supravegherii arheologice**
- din totalul avizelor emise în urma consultării CZMI 10, **9 au fost emise sub condiția realizării supravegherii arheologice și, 7 cu cercetare arheologică preventivă.**

V. Realizarea activităților de cercetare/supraveghere/diagnostic arheologic.

Cercetarea arheologică preventivă, Supravegherea arheologică și Diagnosticul arheologic se efectuează numai de către arheologi experți/specialiști atestați de Ministerul Culturii în acest sens, conform **Art. 2 alin. (5) și Art. 3 alin. (3) din OG 43/2000** privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național (rep. 2006 cu modificările și completările ulterioare).

Pentru realizarea activității arheologice, beneficiarul investiției se adresează unei instituții organizatoare de cercetări arheologice, în care să fie angajat un arheolog expert / specialist atestat de către Ministerul Culturii, înscris ca atare în Registrul Arheologilor din România, document ce poate fi consultat în forma listei publicate pe site-ul: <http://acera.cimec.ro/RegistruArheologi.aspx>.

Precizăm că, în conformitate cu **Art. 1 din Procedura de acordare a autorizațiilor pentru cercetarea arheologică, aprobată prin Ordinul Ministrului Culturii și Patrimoniului Național Nr. 2562/2010** (modif. 2011):

„(1)Cercetarea arheologică se realizează de către instituțiile organizatoare numai pe baza autorizațiilor emise de către Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, prin direcția de specialitate, potrivit legii.

(2)În sensul prezentei proceduri, prin instituție organizatoare a cercetării arheologice, denumită în continuare instituție organizatoare, se înțelege instituția de profil muzeal, de cercetare sau de învățământ superior care are calitatea de proprietar, administrator ori titular al altor drepturi reale asupra terenului pe care se află situl arheologic sau care este solicitată să efectueze cercetarea arheologică pe terenuri aferente unor obiective investiționale, în baza unui contract.”

Pe raza județului Brăila, singura instituția care ca are angajați arheologi experți/specialiști atestați de Ministerul Culturii este Muzeul Brăilei „Carol I”, însă activitățile de cercetare/supraveghere/diagnostic arheologic pot fi făcute de orice instituție similară (cu același obiect de activitate, în domeniul protejării siturilor arheologice) din țară.

Astfel, anterior eliberării avizului de specialitate, în cazul în care acesta are condiție obligatorie realizarea activităților specifice arheologice, instituția noastră solicită beneficiarului de aviz depunerea la dosar a documentului legal – spre ex.: contract de supraveghere/cercetare arheologică sau, adresă de răspuns de la o instituție organizatoare de cercetări arheologice – care să atestă contactarea specialiștilor / experților arheologi atestați de Ministerul Culturii și să garanteze desfășurarea activităților arheologice.

Autorizațiile de cercetare/supraveghere/diagnostic arheologic sunt emise de Ministerul Culturii în urma consultării Comisiei Naționale de Arheologie și, transmise DJC Brăila. Ulterior recepționării acestora, instituția noastră transmite, cu celeritate, autorizațiile recepționate de la ministerul de resort către Muzeul Brăilei „Carol I”.

Astfel, **în anul 2021**, DJC Brăila a transmis Muzeului Brăilei „Carol I” un număr de **42 de Autorizații** dintre care: **39 Autorizații** pentru supraveghere arheologică și **3 Autorizații** pentru cercetare arheologică.

În cazul în care, avizul DJC Brăila este condiționat de realizarea cercetării/supravegherii arheologice, lucrările care afectează solul și subsolul se realizează **doar în prezența arheologului atestat și autorizat** în acest sens.

VI. Eliberarea certificatului de descărcare de sarcină arheologică.

Ulterior realizării cercetării arheologice preventive, beneficiarul/instituția care realizează cercetarea depune la DJC Brăila **Raportul de cercetare arheologică preventivă**, întocmit de arheologul responsabil de șantier.

În funcție de propunerile Raportului de cercetare arheologică, instituția noastră eliberează, în conformitate cu **Art. 5 alin. (2), (3) (5) și Art. 6 alin. (5) din OG 43/2000, rep. 2006, Certificatul de descărcare de sarcină arheologică**, cităm:

”Art. 5

(2) Descărcarea de sarcină arheologică este procedura prin care se confirmă că un teren în care a fost evidențiat patrimoniul arheologic poate fi redat activităților umane curente.

(3) Certificatul de descărcare de sarcină arheologică reprezintă actul administrativ emis în condițiile prezentei ordonanțe, prin care se anulează regimul de protecție instituit anterior asupra terenului în care a fost evidențiat patrimoniul arheologic.

(5) Certificatul de descărcare de sarcină arheologică, prevăzut la alin. (3), este emis de serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, cu obligația acestora de înștiințare a direcției de specialitate din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor, în termen de 10 zile. (...)

Art.6

(...)

(5) În vederea emiterii certificatului prevăzut la art. 5 alin. (5), pentru siturile aflate în zone de interes arheologic prioritar, siturile clasate în grupa A din Lista monumentelor istorice și pentru toate investițiile, cu excepția locuințelor particulare aflate în alte zone, rapoartele de cercetare se trimit spre aprobare Comisiei Naționale de Arheologie.”

În **anul 2021**, DJC Brăila a eliberat **2 certificate de sarcină arheologică**, din care 1(unu) în urma consultării Comisiei Naționale de Arheologie (CNA), după cum urmează:

- **Certificatul de descărcare de sarcină arheologică nr. 1/2021, eliberat pentru imobilul din Mun. Brăila, Str. Mercur nr. 28** (eliberat în urma consultării CNA);

- **Certificatul de descărcare de sarcină arheologică nr. 2/2021, eliberat pentru imobilul din Mun. Brăila, Str. Frumoasă nr. 15.**

Ambele certificate au fost transmise -în xerocopie- către Ministerul Culturii, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

De asemenea, ulterior realizării **supravegherii arheologice sau a diagnosticului arheologic**, Raportul de supraveghere/diagnostic este înaintat la DJC Brăila și, în funcție de propunerile/concluziile arheologului atestat și autorizat în acest sens de Ministerul Culturii, acesta se îndosariază corespunzător sau se supune dezbaterii CNA.

În **anul 2021**, DJC Brăila a recepționat **23 de Rapoarte de supraveghere arheologică** realizate pentru diverse investiții în Municipiul Brăila, după cum urmează:

- **17 Rapoarte de supraveghere arheologică**, pentru lucrări de branșamente (gaze, electrice, apa-canal) și

- **6 Rapoarte de supraveghere arheologică**, pentru lucrări de consolidare/desființare.

Totodată, au fost recepționate 2(două) **Rapoarte de diagnostic arheologic**, după cum urmează:

1. Raportul de Diagnostic Arheologic intruziv pentru obiectivul finaițat de CNAIR: „*Drum expres Brăila-Galați, comuna Vădeni, jud. Brăila, - Municipiul Galați, Jud. Galați, km. 10+020 – 11+740, km. 11+960-12+280*”, Raport analizat și aprobat de CNA, în care arheologul atestat și autorizat a solicitat realizarea Supravegherii arheologice pe anumite suprafețe în care se vor realiza lucrările de construire.

2. Raportul de Diagnostic Arheologic pentru obiectivul „*Modernizarea sistemului de irigații pe suprafața plotului SPP 16+17 aferent OUAİ SPP 16+17 Măxineni*”.

VII. Alte măsuri adoptate pentru protejarea patrimoniului arheologic, în anul 2021, care s-au derulat pe următoarele planuri/direcții:

VII.1. Activitatea de îndrumare/consultanță de specialitate/explicitarea legislației în vigoare privind protejarea patrimoniului cultural național, **în spiritul necesității de stopare a tuturor formelor de distrugere și/sau alterare a patrimoniului arheologic, oferită direct, telefonic sau în scris, tuturor solicitanților/beneficiarilor/petenților** - persoane fizice, juridice, instituții și autorități publice/ de drept privat.

În vederea implementării măsurilor de explicitare/clarificare a legislației în domeniul restaurării monumentelor istorice, **în anul 2021**, funcționarii publici ai compartimentului Monumente istorice și Arheologie din cadrul DJC Brăila au oferit un număr de **838** consultări de specialitate, **care au vizat inclusiv și probleme privind protejarea patrimoniului arheologic**, după cum urmează:

- **490** consultații directe/personale,
- **310** consultații telefonice și,
- **38** în scris.

În acțiunile de consultanță în domeniul protejării patrimoniului arheologic sus-menționate, se includ și activități de îndrumare și control realizate de DJC Brăila **în localitățile din județul Brăila** care au pe teritoriul lor monumente istorice și (re)informarea - inclusiv în scris - autorităților publice locale asupra prevederilor legale în domeniul protejării patrimoniului. În acest sens, au fost realizate 4 deplasări, în 4 de localități (Brăila, Însurăței, Bordei Verde, Gropeni), precum și în satele din componența acestora, din județul Brăila.

Totodată, au fost întocmite **4 adrese/somații/notificări către primării**, prin care le-au fost reamintite prevederile legale în domeniul protejării monumentelor istorice și patrimoniului arheologic.

Ca exemplu negativ de intervenție asupra siturilor arheologice se poate aminti săpărea/distrugerea sitului arheologic Movila Mare/Tarachiu de pe raza Comunei Gropeni, intervenție nelegală realizată chiar de autoritatea publică locală. Mai precis, în anul 2015 situl a fost săpăt în proporție de 90%, iar pământul utilizat la amenajarea unui cimitir în localitate.

În anul 2021, reprezentanții DJC Brăila au somat Primăria Comunei Gropeni ca terenul unde a fost amplasat situl arheologic să fie protejat / delimitat, interzicerea activităților umane în zonă și, ulterior, cercetarea arheologică preventivă a terenului, care să aibe scop final descărcarea de sarcină arheologică.

Ca exemplu pozitiv privind protejarea patrimoniului arheologic, putem aminti proprietarul imobilului din Mun. Brăila Str. Rozelor nr. 5, care, deși era în posesia unui certificat de descărcare de sarcină arheologică emis de Ministerul Culturii în anul 2006, cu ocazia efectuării săpăturilor pentru construire unei locuințe, a descoperit mai multe artefacte arheologice. Proprietarul a anunțat DJC Brăila și, ulterior, a luat măsuri în vederea realizării activităților specifice de supraveghere arheologică.

VII.2. Verificarea legalității modului de efectuare a intervențiilor asupra siturilor arheologice/monumentelor istorice și, în particular, a respectării condițiilor avizelor de specialitate emise de instituția noastră, inclusiv a celor de natură arheologică.

Astfel, în **anul 2021**, personalul cu atribuții de specialitate (1 funcționar public) în domeniul Monumente Istoric și Arheologie a realizat un număr total de **47 de inspecții în teren**, fiind controlate **47** de obiective, monumente istorice/monumente de for public sau imobile situate în ansambluri de arhitectură, situri arheologice, Centrul istoric al Municipiului Brăila și în Situl Arheologic Brăilița, dintre care:

- **38** inspecții la **38** de obiective la monumentele de arhitectură,
- **9** inspecții la **9** obiective de arheologie.

Precizăm că, aceste inspecții au fost efectuate în baza unor planuri anterior stabilite, precum și la

diferite sesizări și autosesizări. Au fost încheiate un număr de **28 Procese verbale /Rapoarte de monitorizare și control / Note de control/Minute/Somații**, cu faptele constatate la fața locului. Au fost aplicate inclusiv **4 sancțiuni contravenționale** pentru intervenții care au încălcat avizele de specialitate s-au pentru intervenții fără aviz, din care **3 sancțiuni** au fost aplicate pentru nerealizarea cercetării/supravegherii arheologice.

Funcționarul public din cadrul compartimentului de specialitate al DJC Brăila Monumente Istorice și Arheologie, pe lângă acțiunile proprii de monitorizare și control, a desfășurat împreună cu reprezentantul Inspectoratului Județean de Poliție Brăila **o acțiune comună de control la siturile arheologice și monumentele istorice de pe raza județului Brăila, în comunele: Viziru, Însurăței, Bordei Verde -cu satele aferente.**

VIII. Descoperirile arheologice întâmplătoare, expertizarea și clasarea acestora în patrimoniul cultural mobil și utilizarea detectoarelor de metale.

VIII.1. În conformitate cu prevederile OG43/2000, rep. 2006:

Art. 2 alin. (1) lit. „g”

- Prin **descoperire arheologică întâmplătoare** se înțelege evidențierea de bunuri de patrimoniu arheologic ca urmare a acțiunii factorilor naturali sau a acțiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică atestată;

Art. 2 alin. (13)

- **Zona cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător** se delimitează în jurul locului descoperirii arheologice întâmplătoare, după caz, astfel:

a) pe toată suprafața terenului care face obiectul autorizării de construire;

b) pe o rază de 50 de metri față de locul descoperirii, în cazul în care descoperirea s-a făcut ca urmare a lucrărilor agricole sau a altor lucrări care nu au nevoie de autorizație de construire;

c) pe toată suprafața terenului afectat de acțiunea factorilor naturali

Art. 4 alin. (4)

- **Descoperirile arheologice întâmplătoare se anunță, în termen de cel mult 72 de ore, primarului unității administrativ-teritoriale de către persoana descoperitoare, proprietarul ori titularul dreptului de administrare a terenului în cauză.**

Art. 5 alin. (8)

- **În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător și delimitat conform prevederilor art. 2 alin. (1) lit. k) se instituie, din momentul descoperirii de bunuri arheologice, pentru o perioadă ce nu poate depăși 12 luni, regimul de protecție pentru bunurile arheologice și zonele cu potențial arheologic, în vederea cercetării și stabilirii regimului de protejare.**

Art. 5 alin. (16)

- **În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător, în condițiile prevederilor alin. (8), până la descărcarea de sarcina arheologică, autorizarea de construire se suspenda sau, după caz, primarul unității administrativ-teritoriale dispune întreruperea oricărei alte activități, în conformitate cu avizul serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, și se instituie regimul de supraveghere sau săpătură arheologică.**

Art. 28 lit. „c”

- **neanunțarea de către persoanele prevăzute la art. 4 alin. (4), în termenul stabilit de prezenta ordonanță, a descoperirilor arheologice întâmplătoare, cu amendă de la 2.000 lei la 50.000 lei și confiscarea bunurilor descoperite;”**

În anul 2021, pe raza localității Ianca(extravilan) au fost descoperite – de către o persoană fizică, proprietarul terenului - mai multe multe bunuri arheologice, predate ulterior UAT Ianca.

În urma îndrumărilor de specialitate acordate de DJC Brăila Primăriei Orașului Ianca, bunurile au fost predate Muzeului Brăilei „Carol” I, în vederea evaluării și conservării adecvate de către specialiștii arheologi, atestați de Ministerul Culturii, în domeniul protejării bunurilor cultural mobile.

VIII.2. Cu privire la întocmirea documentației de clasare din oficiu în patrimoniul cultural național mobil, procedura prevăzută de Legea nr. 182/2000 și Normelor de clasare aferente, a unor

bunuri culturale, **inclusiv arheologice**, susceptibile de a fi clasate, care au făcut obiectul unor cercetări penale și, care au fost predate de către Inspectoratul de Poliție al Județului Brăila, Ministerului Culturii prin DJC Brăila, menționăm că:

La data prezentei informări, se află în lucru **4 (patru) dosare** privind **expertizarea și, eventual, clasarea** unor bunuri culturale mobile bunuri care au fost identificate în urma activităților desfășurate de I.P.J. Brăila.

Tot în lucru, se află și dosarul privind **expertizarea unor bunuri culturale**, descoperite întâmplător pe raza comunei Viziru din jud. Brăila și, predate DJC Brăila de către viceprimarul localității.

VIII.3. Cu privire la detectoarele de metale menționăm că, **dispozițiile Art. 5 alin (10), (12) și (13) din OG 43/2000, (rep. 2006), stipulează, în clar, faptul că:**

„Art. 5

(10) Persoanele fizice și juridice care dețin și/sau comercializează detectoare de metale sunt obligate să obțină în prealabil autorizația inspectoratului de poliție al județului respectiv, a Direcției Generale de Poliție a Municipiului București, în a căror rază teritorială își au domiciliul sau, după caz, sediul, și să se înregistreze la aceste autorități. (...)

(12) În vederea deținerii detectoarelor de metale de către personalul de specialitate atestat și înscris în Registrul arheologilor, acesta are obligația ca, înainte de a obține autorizația prevăzută la alin. (10), să obțină avizul prealabil emis de Ministerul Culturii și Cultelor.

(13) Accesul cu detectoare de metal și utilizarea lor în situri arheologice, în zonele de interes arheologic prioritar și în toate zonele cu patrimoniu arheologic reperat sunt permise numai pe baza autorizării prealabile emise de Ministerul Culturii și Cultelor.”(subl.n.)

Astfel, utilizarea detectoarelor de metale în siturile arheologice - în lipsa autorizației emise în acest sens de Ministerul Culturii - constituie infracțiune și, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

În urma controalelor periodice la siturile arheologice din județ, personalul DJC Brăila nu a identificat niciun utilizator de detectoare de metale în aceste zone.

IX. Exercițarea dreptului de preemțiune la vânzarea monumentelor istorice de arheologie și emiterea avizului specific la vânzarea terenurilor agricole.

În conformitate cu Art. 4 alin. (4) din Legea 422/2001, rep. 2006

„Art. 4

(4) Monumentele istorice aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat pot fi vândute numai în condițiile exercitării dreptului de preemțiune ale statului român, prin Ministerul Culturii și Cultelor, pentru monumentele istorice clasate în grupa A, sau prin serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, pentru monumentele istorice clasate în grupa B, ori al unităților administrativ-teritoriale, după caz, potrivit prezentei legi, sub sancțiunea nulității absolute a vânzării.”

Astfel, toate monumentele istorice, inclusiv cele de arheologie, pot fi vândute doar în urma exercitării dreptului de preemțiune a Ministerului Culturii sau, a UAT –urilor.

Pentru aplicarea **măsurilor privind analiza și soluționarea cu promptitudine și maximă celeritate a documentațiilor** referitoare la **exercitarea dreptului de preemțiune al statului** (prin Ministerul Culturii, respectiv D.J.C. – Brăila), la vânzarea/cumpărarea monumentelor istorice aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat, - în condițiile stipulate de Art.4, alin.(4)-(9) din Legea nr. 422/2001, republicată, precum și ale Metodologiei aprobată în acest sens prin OMCC nr. 2645/25.04.2003 și prin OMCC nr. 2118/07.03.2007 pentru modificarea și completarea ordinului anterior, au fost efectuate - în anul 2021 - un nr. de **85 răspunsuri.**

Totodată, DJC Brăila a transmis Consiliului Județean Brăila și Primăriei Municipiului Brăila **tot atâtea înștiințări (câte 85 pentru fiecare instituție), însoțite de fotografii**, referitoare la neexercitarea dreptului de preemțiune al DJC Brăila la vânzarea de imobile cu statut de monument istoric, pentru realizarea transferului dreptului de preemțiune către autoritățile locale, potrivit dispozițiilor Art. 4, din Legea 422/2001, republicată.

De asemenea, în conformitate cu **Art. 3 alin. (4) din Legea nr. 17 din 7 martie 2014** privind unele măsuri de reglementare a vânzării terenurilor agricole situate în extravilan și de modificare a Legii nr. 268/2001 privind privatizarea societăților ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului (modif. 2020):

„Art. 3

(4) Terenurile agricole situate în extravilan, în care se află situri arheologice, în care au fost instituite zone cu patrimoniu arheologic reperat sau zone cu potențial arheologic evidențiat întâmplător, pot fi înstrăinate prin vânzare doar cu avizul specific al Ministerului Culturii, respectiv al serviciilor publice deconcentrate ale acestuia, după caz, emis în termen de 20 de zile lucrătoare de la înregistrarea cererii de solicitare de către vânzător. Procedura și alte elemente privind obținerea avizului specific al Ministerului Culturii se reglementează prin normele metodologice de aplicare a legii. În cazul neîndeplinirii acestei obligații, avizul se consideră ca fiind favorabil.” (subl.n.)

În acest sens, vă informăm că, în anul 2021, DJC Brăila nu a eliberat niciun aviz specific, însă a întocmit transmis 2(două) răspunsuri/negații cu privire la încadrarea ca situri arheologice a unor terenuri situate în extravilanul Com. Bordei Verde, la solicitarea a unor persoane juridice.

Facem precizarea că, UAT-urile au obligația de a transmite - la DJC Brăila - **Înștiințarea tip** (Anexa 3A din Normele aprobate prin OMC 2333/2014), privind vânzarea terenurilor agricole situate în extravilan, în vederea verificării conformității celor înscrise în acest document.

DIRECTOR EXECUTIV DJC BRĂILA,
Ana Hărăpescu

COMP. MONUMENTE ISTORICE ȘI ARHEOLOGIE

INSP. SUP. Arhg. Radu Viorel